

Ungdomens vägvisare : Öfvers.
från 3:e uppl. af L.K.

Stolz, Alban

78 G a Br.

*Under
skrift
och följung
(Pr)*

UNGDOMENS VÄGVISARE

AF

ALBAN STOLZ.

ÖFVERSÄTTNING FRÅN TREDJE UPPLAGAN

AF

L. K.

STOCKHOLM

AFTONBLADETS AKTIEBOLAGS TRYCKERI

1880.

UNGDOMENS VÄGVISARE

ALBAN STOLT

1882

Kungl. biblioteket

0 0000 000035878

1) Ungdomens tvenne kostbara skatter.

Innan du avslutade din skoltid handleddes och uppfostrades du mer af andra, af föräldrar, lärare och andlige. Nu är du ej mer så beroende; i afseende på din själs angelägenheter kan du nu handla mer efter eget godtycke, du är nu i högre grad din egen uppfostrare. — Har du i din familj erhållit en kristlig uppfostran och af pastorn en god religionsundervisning, så kan du genom egen skuld förstöra denna lycka, i det du öfverlemnar dig åt ett lättsinnigt lif. Deremot kan en yngling, som i sin barndom saknat god uppfostran, sedermera uppfostra sig sjelf väl, i det han med Guds nåd frivilligt vänjer sig vid en rättskaffens kristlig vandel.

De år, som ligga mellan skoltidens avslutande och den egentliga mannaåldern, d. v. s. ynglingaåren, äro af den största vikt såväl för detta lif som för det tillkommande. Den rigtning, som människan inslår i ynglingaåren, väljande vägen till Gud och kristlig rättskaffenhet, eller till verlden med dess ögonlusta, köttliga begär och högfärd, denna rigtning bibehåller hon oftast till livets slut, blott

att det goda eller det onda förökas med åren, och besannar slutligen orden: »Såsom du lefver, så dör du, och såsom du dör, så förblifver du.» Om således i ynglingaåren människans öde för tid och evighet ofta afgöres, så är det å andra sidan äfven visst, att under detta lifsskede frestelserna och böjelserna till synd äro särdeles starka.

Med lifvet är det såsom med en bred flod. Dess vatten strömmar i midten, i den s. k. strömfåran, ofta med vild häftighet; vid stränderna är det åter jernförelsevis lugnt. Om nu någon skall ro med en båt från den ena stranden till den andra, så låter detta sig lätt göra i det lugna vattnet, men i strömfåran får man anlita all sin styrka för att ej dragas med strömmen; kommer man öfver strömfåran, så går det åter lätt. — Så är det äfven med människolifvet; i barndomen och vid den sena åldern kommer man lätt fram utan att falla i svåra synder; ynglingaåren åter likna strömfåran. Här fordras det omtanke och ansträngning för att ej dragas ur sin bana, till själens förderf och undergång.

Jag skall nu visa dig, hvad du har att göra i de skenbarligen så angenäma, i verkligheten åter så farliga ynglingaåren, för att blifva en rättskaffens man och ernå din själs salighet. Anse såsom en Guds skickelse, att dessa rader kommit för dina ögon, och tänk på de Kristi ord, som han sade till sina lärjungar och tjänare, till presterna: »Den som hör eder, han hör mig, och den som hör mig, han hör den, som mig sändt.» Allt hvad jag säger, har Frälsaren sjelf lärt och förkunnat. — Det gifves tvenne föremål af omätligt värde, hvaraf du

varit i besittning i din ungdom, men som isynnerhet nu för tiden en stor mängd ynglingar förlora och hvilka äro de grundpelare, utan hvilka hvarken ett Gud behagligt lefverne eller en salig död är möjlig. Det ena är *tron*, det andra *kyskheten*. Om du deremot bevarar dessa begge intill din mannaålder, då kan du hoppas att ej gå förlorad. Stor är dock den vaksamhet och fasthet, som fordras att ej förlora dem.

I.

Tron.

Kristus, apostlarne och den katolska kyrkan förklara alla afgjordt, att ingen menniska kan behaga Gud och blifva salig utan tro. Men nu gifves det ingen annan fullständigt sann tro, än den katolska. Derföre skrifver aposteln Paulus: Kyrkan är sanningens pelare och grundval. Du har den stora lyckan att redan såsom omyndigt barn hafva blifvit genom dopet upptagen i denna kyrka. Genom denna Guds skickelse hör du till de kallade; om du äfven skall komma att tillhöra de utvalde, beror framförallt derpå, om du bevarar den katolska tron eller förkastar den. Mot slutet af sitt lif skrifver derföre aposteln Paulus: »Jag har kämpat den goda striden, fulländat vädjobanan, *jag har bevarat tron*; derföre väntar mig rättfärdighetens krona.» — Under nuvarande tidsförhållanden är faran att förlora tron, utomordentligt stor. Framförallt kan du dagligen se i tidningarne, huru

man skymfar den katolska kyrkan, dess prester och de s. k. ultramontane d. v. s. de fast troende katolikerna och söker nedsvärta och förlöjlga dem; ofta förnekas äfven Kristus och till och med Gud sjelf. Den som nu ofta läser och hör dylikt, råkar småningom i tvifvel och förlorar slutligen tron helt och hållet. Redan då begår du en synd, om du godvilligt åhör och läser huru din moderkyrka, Kristi brud, förhånas. Men den som förlorar tron och icke vänder åter, den är helt och hållet förlorad. Kristi ord: »Den som icke tror, är fördömd», gäller företrädesvis om dem, som blifvit undervisade i tron och sedan affallit. Vill du såsedes behaga Gud och en gång dö en salig död, så nedlägg stor omsorg på att hela ditt lif fasthålla vid den katolska tron. Inled dig icke sjelf i frestelse, i det du umgås med den katolska religionens fiender, genom att läsa de skrifter och tidningar, hvilka äro fiendtliga mot vår religion — dessa äro i sjelfva verket de vargar i fårakläder, som förderfva det kristliga livets rot, det vill säga tron. Påfven Pius IX och många biskopar hafva derföre förklarat det vara en svår synd att hålla och läsa kyrkofientliga tidningar. Den som gör detta och icke biktat det, och icke fattar föresatsen att upphöra dermed, den lefver och dör i den svåra synden. — Men du skall icke blott undfly otrons gift, utan äfven genom åhörande af predikningar och kristendomsundervisning samt genom läsande af katolska uppbyggelseskrifter, befästa och styrka din tro, ty trons ljus fordrar näring om det ej skall utslockna. Antag derföre aldrig anställning på en ort, der du ej såsom katolik kan

sörja för din själ; men isynnerhet undvik att besöka sällskap, eller ingå i föreningar der religionen föraktas eller begabbas. Äfven måste du utvärtes visa dig behjertad och bekänna, att du är katolik till lif och själ. Till och med en motståndare aktar mer den katolik, som modigt och öppet visar sig såsom katolik, än den som vill vara katolik på sitt rum och i kyrkan, men som ej låter märka sin tro bland de otrogne. Att blifva begabbad för sin tros skull är en ren vinst, ty Herren har sagt: »Den som bekänner mig inför menniskorna, den skall äfven jag bekänna inför min himmelske fader.»

Jag var en gång i ett värdshus i Aargau. En ung man, som återvände från Einsiedeln,*) ämnade tillbringa natten derstädes. Brist på utrymme förorsakade, att han anvisades ett rum, der förut en annan schweitzare erhållit sängplats. Då den katolske mannen nämnde, att han återkom från en vallfärd, dref den andre gäck deröfver och tillstod, att han ej ens trodde på Kristus. Vid detta yttrande reste sig den vallfärdande och anhöll hos värden, att Kristus-förnekaren måtte aflägsnas ur rummet, då han ej ville tillbringa natten med en sådan. Slutligen måste den från tron affallne menniskan lemna rummet.

II.

Kyskheten.

Aposteln Paulus säger: »Fatten trons sköld, hvarmed Iskolen kunna utsläcka alla satans glödande pilar.»

*) Kloster och vallfärdsort i Schweiz.

Hvilka äro nu de glödande pilar, hvarigenom satan söker förleda själen till dödssynd? Jo, förnämligast tankar, känslor och allehanda frestelser mot renheten. Synderna emot det sjetta budet höra till de farligaste, som finnas. Den h. biskop Remigius säger, att de flesta själar i helvetet blifvit fördömda för synder emot kyskheten. Och hvarföre? Emedan dessa synder äro Gud så afskyvärda, att redan den orena tanken, om man frivilligt och med välbehag hyser den, är tillräcklig att upphäfvå nådens tillstånd och störta människan i evigt förderf. Frälsaren säger uttryckligen: »Den som ser på en kvinna till att begära henne, har allaredan gjort otukt i hjertat.»

Den väg på hvilken oräkneliga ynglingar och jungfrur falla i synd mot sjetta budet, är bekantskap och förtroligt umgänge med en person af det andra könet. Ofta ingå unga personer förbindelser till följd af sinligt välbehag till hvarandra, på lek eller för nöjes skull, eller af fåfånga öfver att vara föremål för en vacker persons bøjelse; den ömsesidiga bøjelsen växer, många blifva förälskade ända till galenskap, så att Gud och hela världen förefaller dem som ett intet, i jemförelse med en person, som slutligen dock blir en gammal gumma, eller ännu tidigare förtäres af maskar i grafven. Förtroligheten och begäret tilltager; först syndas i tanken genom begär, och ofta kommer man till sådana handlingar, som endast i äktenskapet äro tillåtna. Detta sakrament är af Gud instiftadt, på det genom dess nåd två personer skola sättas i stånd att lefva kristligt med hvarandra, på ordnadtt sätt afa barn och uppfostra

dem för Gud. Gud vill att denna h. ordning ej skall rubbas, derföre är till och med redan det frivilliga onda begäret inför den allvetande och h. Guden ett brott, hvars straff är evig fördömelse, hvarföre den, som i ogift stånd lefver med en person, så som om han vore gift, är en motståndare mot den allsmäktige Guden och hans lag. Sådana människor skola en gång inse skriftens ord: »Det är förskräckligt att falla i lefvande Guds händer.» Mången själasörjare har erfarit, att vid dödens annalkande isynnerhet tvenne synder oroar människan: orättfånget gods och okyskhet.

Derföre är det en pligt att afstå från hvarje bekantskap med en person af det andra könet, så länge den unge mannen ej har viljan, eller omständigheterna ej tillåta honom att inom kort tid genom äktenskap bilda eget hushåll.

Då först är det tid att inför Gud öfverlägga, hvem han skall söka till sitt lifs ledsagarinna. Vid detta val bör han ej se på fagert utseende, vackra kläder och fint sätt, utan om personen i fråga har en kristlig karakter, lefver i frid med sina föräldrar och syskon, ej är betagen i dans och granna kläder. Den som inleder en bekantskap, utan att alls icke vara i stånd att gifta sig, den rent af begabbar Gud i hvarje »Fader vår» när han läser: »Inled oss icke i frestelse.» Han sjelf inleder sig sjelf genom sin bekantskap i den allra farligaste och förderfligaste frestelse. I Schwaben finnes ett gammalt slott, omgifvet af en dam. En andlig, som en gång bott i trakten, berättade mig, att i slottets gamla krönika hafva läst en märkvärdig händelse. »För några hundra år sedan», berätt-

tar den, »gafs i riddarsalen en maskeradbal. Her-
rarne voro klädda till djeflar och de unga frök-
narna och damerna till englar, och hvarje engel
dansade med en djefvul. Fruntimmerna hade, för
att mera likna englar, fastbundit vingar af tunn
väf på sina axlar. Vid dansen kom en af dessa
vingar för nära ett ljus, och plötsligen var hela
sällskapet fattadt af elden, så att flertalet förbrän-
des. I förtviflan störtade sig många af de brin-
nande genom fönstren och drunknade i dammen.
— Genom lättsinniga personers ondska råka tal-
lösa personer af båda könen i ett lika förskräck-
ligt öde; här i lifvet störta de sig i okyskhetens eld,
i det andra i helvetets eld.

Men äfven utom umgänge med qvinspersoner
finnes det en synd mot sjette budet, hvilken icke
blott är det afskyvärdaste en menniska kan göra,
utan äfven redan här i lifvet störtar mången både till
kropp och själ i eländet. Nervfeber, lungshot, svaghet
till kropp och själ, fallandesot, vansinne, leda vid lifvet,
till och med sjelfmord äro hos många följderna af
denna last. — Men om än ej hvar och en, som
begår denna synd träffas af sådana timliga straff,
så har han så mycket säkrare att för sin vällust
vänta helveteseldens qval. Mången har redan som
barn blifvit förförd dertill genom dåliga kamrater
och har i sin ordning förfört andra, utan att klart
veta, att denna synd hör till de största, som fin-
nas — och när han sedermera erfor det och sö-
ker frigöra sig från sin dåliga vana, så har den-
samma oftast i den grad fått magt med honom, att
han ej kan göra sig fri. Här isynnerhet gäller Kristi
ord: »Den som syndar, han är slaf under sin

synd.» — Skall nu en sådan olycklig människa förtvifla och, i tanke att hon ej kan undgå det, allt vidare öfverlemna sig åt sin skändliga lust och derigenom begå ett långsamt mord på sig sjelf? — Nej, ty samme Frälsare har äfven sagt, att han kommit för att frigöra människorna. Den som således hitintills varit en slaf under sin synd, den söke befrielse hos Frälsaren. Ångra ur djupet af ditt hjerta din synd, gör en fast föresats att aldrig mer samtycka till en sådan frestelse, bigta sedan uppriktigt din synd och du blifver genom prestens aflösning löst från din skuld; — begå sedan nattvarden med ödmjukhet och förtroende, och Frälsaren skall gifva dig tröst, mod och kraft till att segerrikt afslå det ondas anfall. — Men då äfven sedermera den dåliga vanan ännu ofta skall ansätta dig, så bör du under en längre tid hvarje åttonde dag i de h. sakramenten söka ny styrka i striden. Skulle du åter vara nog olycklig att återfalla i synden, så förblif ej liggande i den gamla dyn, utan rena dig snarast genom en ångerfull bigt. Om hela din kropp vore betäckt med elakartade och plågsamma sår, så skulle du nog samt göra allt, hvad i din magt stode, för att blifva befriad från ditt onda; men är det ej ett oändligt mycket större ondt för tid och evighet, att vara försjunken i den orena lasten? Derföre bör ingen möda och intet omak vara dig för stort för att blifva den qvitt. Näst Gud är bigtfadern din läkare, men du måste medverka genom vaksamhet och sjelfförsakelse.

Om du, unge läsare, måhända sjelf haft olyckan att falla i någon synd mot sjette budet och

kanske till och med den blifvit en vana, så är du säkerligen i dödssyndens tillstånd; Guds beläte i dig har i hans åsyn blifvit stympadt på ett afskyvärdt sätt. Om du i detta ögonblick skulle träffas af döden, så skulle din själ störtas i helvetets eld och stanna der, så länge den h. Guden lefver i himmelen. — Men nu kan du ännu rädda dig genom en ångerfull bigt. Jag förmanar dig derföre enträget att nu genast fatta beslutet att redan denna vecka aflägga en uppriktig bigt, åtminstone från den tid, då du första gången utöfvade denna last. Du skall, renad i det h. sakramentet genom Kristi blod, bekomma frid och mod att med glädje börja en kristlig vandel. Millioner fördömda skulle skatta sig gränslöst lyckliga, om ännu en timme på jorden vore dem förunnad. De skulle under denna timme söka räddning i botfärdighetens sakrament, — men detta är dem omöjligt. Du, min läsare, har ännu denna lycka och detta tillfälle; äfven dig gäller det ord Kristus en gång yttrade till Jerusalem: »Mätte du betänka på denna din dag, hvad din frid tillhörer.»

2) Ungdomens religiösa lif.

Hvad jag nu kommer att säga, behöfver ej den mer läsa, som befinner sig i sagde dödssynd och som ej har den allvarliga viljan att befria sig derifrån genom ånger, bigt och bättring. Ty man kastar ej god säd i en dypöl, det vore skada på det kristliga ordets säd; den kan skjuta upp och bära frukt blott på god jord. Derföre säger

Frälsaren: »Kasten ej perlor för svin och gifven ej det heliga åt hundarne.» Det följande är således afsedt blott för de ynglingar, hvilka ännu hafva kristlig tro och äro fast beslutna att hellre vilja dö, än synda emot kyskheten.

Om en ung man har fått den nödiga undervisningen, och hans förnuft är i stånd att besinna sig, så öfverlägger han med sig sjelf i verldslifvets hvimmel: »Hvad skall jag göra med mig sjelf och med de lifsår Gud skall skänka mig? Hvarföre är jag på jorden, hvilken är min bestämmelse?» Hvarje katekes ger svar derpå. Vår bestämmelse är att känna Gud, älska honom, frivilligt göra hans vilja uti allt, för att efter döden blifva evigt lycksaliga. Om det än är nödvändigt att menniskan arbetar och förtjenar sitt bröd, så är detta dock ej ett hinder att följa Frälsarens fordran: »Söken först efter Guds rike och hans rättfärdighet», — ty han tillägger: »Allt det öfriga skall falla eder till», d. v. s. Gud skall hjälpa menniskan, så att hon äfven i timliga ting kommer framåt. Detta lärer äfven aposteln Paulus, då han skrifver: »Gudsfruktan är till all ting nyttig.» Det viktigaste för hvarje människa är således att föra ett religiöst lefverne.

Denna fordran är ej så svår att uppfylla. Jag skall visa dig det väsendtligaste.

Låt aldrig i ditt lif en enda dag gå förbi, utan att du invigt den genom bön; en dag utan bön är förlorad, eller fastmer ännu sämre än den okunnige hedningens dag, som intet vet af Gud. Underlåt derföre aldrig att förrätta morgon- och aftonbönen. Du har hvarje dag, oaktadt alla göro-

mål, tid att äta, derföre kan du ock dagligen göra dig tid att bedja, ty detta är lika nödvändigt för själen, som maten för kroppen. Hvarje menniska försämras, så snart hon börjar att försumma bönen. Men umgås äfven under dagens lopp ofta med Gud, i det du, vore det än under arbetet, stundom tänker på Guds närvaro, tillbeder honom, tackar honom, beder honom om förlåtelse och om hans hjälp. Hvarje tanke, som uppsändes till Gud, är såsom ett bi, hvilket inskördar honung och vax, d. v. s. bringar själen nåd. Tankarne på jordiska ting åter likna getingar, hvilka stickas och förderfva frukt och ingen nytta göra. — Ofta förekommer i lifvet omständigheter, då menniskan måste välja och besluta, t. ex. i fråga om att behålla en plats eller flytta. Var aldrig nog lätt sinnig att fatta ett viktigt beslut utan att förut med allvar hafva bedt Gud om upplysning och ledning i afseende å hvad som är honom angenämt och dig till gagn. Ju viktigare angelägenhet det gäller, desto farligare vore det att välja utan att förut med andakt hafva frågat Gud.

☉ Tag isynnerhet för grundsats att hålla söndagen samvetsgrant. Det är en svår synd, om en katolik ej åhör messan på sön- och helgdagar, om han kunde det. Välj derföre aldrig en plats eller en uppehållsort, der du ej på sön- och helgdagar kan bevista gudstjensten, och åtag dig aldrig att arbeta i handverk eller fabriker på sådana dagar. Sök deremot att i predikan genom Guds ord nära och stärka dig. Lifvet i verlden drager dock alltid människans tankar åter ned till det verldsliga, och just derföre bör du begagna söndagen till det,

hvertill Gud instiftat den, och med all kraft åter söka höja din själ till den evige och gudomlige. Underlåt derföre ej heller att på sön- och helgdagar i ditt hem läsa något i en katolsk uppbyggelsebok; ännu bättre är, om du gör det dagligen, vore det än blott ett enda blad. Hvarje själasörjare kan göra den erfarenheten, att personer, till och med af bildadt stånd, som hvarken bevista predikan eller läsa religiösa skrifter, ofta vid äldre år äro okunnigare i sin religion, än ett tio års barn. Kristlig undervisning är den nödvändigaste näring för själen, om hon skall förblifva frisk och lefvande.

Nu kommer jag till det kostbara gods, som erbjudes katoliken af hans kyrka, och som beledsagar honom genom hela lifvet och förer honom till en god död; härmed menar jag botens och altarets sakrament. Man vågar nog antaga, att flertalet af de katoliker, som med god förberedning anamma dessa sakrament flera gånger om året, ernå saligheten; men deremot, att flertalet af de katoliker, som endera alls icke eller allrahögst vid påsktiden, och till och med då ogera beqväma sig att gå till skrift och nattvarden, ej skola få en salig död. Om dessa gäller Kristi ord i Johannes uppenbarelse: »Du är hvarken kall eller varm, utan ljum; derföre skall jag utkasta dig ur min mun.» Den väl undervisade katolik, som på jorden ej har något begär att uppsöka Frälsaren i kommunionen, den är en jordmenniska och skall ej heller efter döden inkomma till honom i himmelen. Haf förbarmande med din egen själ och störta den ej i förderfvet genom att försumma de h. sakramenten.

Bäst gör du, om du hvarje månad bigtar och

kommunicerar. Den månatliga bigten är mycket lättare och bättre förberedd, än om man bigtar blott vid påsktiden, ty då vet man aldrig fullständigt, hvilka synder man begått under hela året, och kan endast med svårighet eller alls icke uppväcka en kraftig ånger, och fortgår regelbundet inom kort i sina gamla dåliga vanors hjulspår ända till döden.

Hvad jag nu sagt med hänsyn till bönen, kyrkobesök, sakramentens begagnande, således om religionen öfverhufvud, är oundgängligen nödvändigt, om du vill öfvervinna de talrika frestelser, som hota isynnerhet i ungdomen. Den som är försumlig i religiöst afseende kan möjligen genom läsning, arbetsamhet, världslig lycka, godt gifte komma till välstånd och stor ära, han kan måhända under årtal föra ett belåtet lif, men allt hans görande och låtande, hans lefnads dagar och år äro inför Gud intet värda. Frälsaren säger uttryckligen: »Utan mig förmån I intet», d. v. s. hvad I gören utan religion, är intet inför Gud. — Härtill kommer ytterligare, att de många frestelserna, de egna sinliga lustarne och högmodets anda, andra människors onda föredöme och förförelser, samt den onde andens ingifvelser föra människans själ i synd och förderf, om det felas henne religion, det enda hvarigenom hon erhåller nådens bistånd att motstå alla frestelser. Sedermera tillkomma de flerfaldiga lidanden, som svårt trycka den okristliga människan, som saknar inre tröst, och slutligen döden, ettdera utan de h. sakramenten eller med en tvifvelaktig, af ångest framkallad bigt. Vid domen efter döden förkastas äfven den, som ej tjenat Gud: Den tjenaren, som nedgräft sitt pund, de

jungfrur, som ej hade olja i sina lampor, den man, som ej hade bröllopskläder, de hvilka vid domen stå på venstra sidan, alla dessa blifva förkastade, utan att Herren förhåller dem några vissa missgärningar, — de förkastas emedan de ej tjenat Herren. Hit höra äfven alla människor utan religion; hela deras lif var egnadt dem sjelfve och vändt till det jordiska, frigjordt ifrån Kristus och derföre af intet värde, som ett dödfödt barns kropp, eller den från vinstocken afskurna grehen.

3) Ungdomen i umgänge med andra.

Det finnes ganska många ynglingar och män, hvilka i fädernehuset erhållit en god kristlig uppfostran och ofelbart skulle dött en salig död, om de hade dött kort efter sin första h. kommunion. Många förde äfven derefter någon tid ett fromt och sedligt lif, — sedermera blefvo de förderfvade och afföllo mer eller mindre. Hvad var orsaken dertill? — Till större delen det umgänge och kamratskap, de haft under ynglingaåren. Mången syntes förr vara en h. Aloisius, nu åter är hans själ blottad på all religion, just derföre att han råkat i dåligt sällskap.

Omätligt stor vigt ligger derföre på, att du umgås blott med sådana kamrater, hvilka sjelfva föra en kristlig, rättskaffens vandel. Inbilla dig ej, att du kan umgås med dåliga stallbröder utan skada, då du har så fasta grundsatser. Menniskan är mer böjd till det onda än till det goda; derföre inverka dåliga föredömen och gud-

löst tal inom kort så förderfligt på en ung själ, till och med om den förr var alldeles oförderfvad. Ligger ett friskt äpple i en skål bland ruttna, så blifva de ruttna ej friska derigenom, utan det friska angripes. Om i den trakt, der du uppehåller dig, finnes ett sällskap, som har en kristlig karakter, t. ex. en katolsk gesällförening eller ett brödraskap för kristliga ynglingar, så ingå i densamma. Om detta ej är förhållandet, och du ej vill lefva helt och hållet utan sällskap, så kan du ansluta dig till en eller några ynglingar. Inom kort tid skall du hos en yngling af ditt stånd lätt märka, hvilken ande som herskar hos honom. Om han regelbundet går i kyrkan alla söndagar och i umgänget aldrig låter höra otuktigt tal eller svordomar, så kan du antaga att umgänget med honom ej bör skada dig. Dock gifves det ett slag af pietister, hvilka visserligen gerna och ofta föra fromt tal, men för hvilka en katolik bör akta sig. Ty deras tal liknar ett stycke bröd, som innehåller giftkorn. Deri finnes nemligen det gift, som kallas otro och hat till den katolska kyrkan. De begabba den h. messan, botens och altarets h. sakrament och söka att med sin tunga stinga Guds moder i hälen genom bittra uttalanden mot hennes vördande, då hon är den högvördigaste af alla skapade varelser i himmelen och på jorden, den stora katolska familjens nådefulla moder.

För öfrigt om det ej lyckas dig att ansluta dig till en eller några goda vänner, och du ej heller kan fullkomligt undgå umgänge med okristliga personer, så visa mod och fasthet. Förblif allvarlig, om du hör skamligt tal eller skämt. Låt

dem begabba dig, som hata religion och sedlighet. Jag känner en man, hvilken till och med som soldat ej blygdes att hvarje afton innan han lade sig i kasernen knäböja på golfvet och förrätta sin aftonbön. Naturligtvis var han i synnerhet i början ett föremål för spe för de andra soldaterna, de kallade honom den h. kanoniern. Hvad skadade honom detta? Intet, men väl har han beredt sig en lön i himmelen, hvilken Frälsaren lofvat alla dem, som för hans skull lida smälek och förföljelse. Föröfrigt hafva sjelfva religionens motståndare mera respekt för den, som fritt och modigt bekänna sin tro genom ord och gerning, än för en svag människa, som vill gälla för kristen, men ej kan förmå sig att visa sig som kristen för hvar och en.

Men du måste gå ännu längre; liksom en förderfvad människa äfven söker besmitta andra, så sök tvärtom att öfverallt, der tillfälle gifves, att värfva andra för det goda i det du förmanar t. ex. lärningar att de ej skola låta förföra sig, och stundom söker att återföra en förderfvad människa på det godas väg. Ofta gör det ett mycket större intryck, när en rättskaffens, kraftig yngling gifver andra allvarliga förmaningar, än om de utdelades af en andlig, en äldre man eller from qvinna.

4) Trenne vägvisare på vägen till himmelen.

Sedan jag nu visat dig, hvad som är oundgängligen nödvändigt till ett kristligt lif, så vill jag gifva dig ännu några vägvisare på din lefnads bana, så att du må vara ännu säkrare för afvägar.

I. I aposteln Pauli bref förekommer ett märkligt ställe, der det heter: »Jag späker min lekamen . . . på det jag icke må sjelf blifva förkastad, medan jag predikar för andra.» En man, som omvänt hela länder till den kristna tron, kunde det oakadt gå förlorad, om han ej med kraft beherskat sitt kött. Denna stränghet mot kroppen är hos ingen nödvändigare, än hos ynglingen. Kroppen är nämligen förderfvad genom arfsynden och med hänsyn till sina böjelser sämre än ett djur; inom densamme röra sig mångahanda begär, ofta med stor häftighet, som leda menniskan till synd och timpligt och evigt förderf, om hon gifver vika, i stället för att strida mot dem och beherska dem. Nu förhåller det sig sålunda med den sinliga kroppen: Om menniskan, isynnerhet i ungdomen, beherskar alla otillständiga begär och sinliga lustar, d. v. s. ej gifver efter för dem, så blifver kroppen sjelf småningom ordentligare, blifver så att säga tämd, och fordrar blott hvad förnuftigt är, såsom föda, kläder, sömn, så att mången man utan möda för ett måttligt, förnuftigt lif, emedan han i ungdomen vänt sin kropp vid måttlighet. För den deremot, som i ungdomen lätit de sinliga begären taga öfverhand, för den blifver det från år till år allt svårare att motstå dem. Den h. Chrysostomus säger om dessa, att de i sig hafva en af dem sjelfve skapad djefvul, som ständigt drifver dem till nya synder.

Om du således ej vill uppdraga din ungdomliga kropp till en fiende till din odödliga själ, så gif aldrig efter, om i densamme röra sig lustar emot Guds sedliga ordning. Var måttlig i mat

och dryck och det ständigt. Det är öfver hufvud taget af stor fördel, om man i ungdomen vänjer kroppen att vara nöjd med litet och tarfligt. Den t. ex. som ej vänjer sig vid tobaksrökning, den har ej heller något begär derefter och spar på 10 år en ganska vacker summa, under det att den, som redan rökt under årtal, har ofantligt svårt att lägga bort denna ovana. Så förhåller det sig äfven med andra viktigare ting, t. ex. det dagliga besöket af källare och kaféer. Den som stannar hemma och sysselsätter sig med något arbete eller med läsning, den befinner sig vid årets slut mycket bättre, än den som trodde, att han ej kunde afstå från krogen. Man kan vänja kroppen vid att stiga upp en viss tidig timme; vanan gör det småningom lätt, ty kroppen kan dresseras såväl som oförståndiga hästar och hundar; deremot faller det sig mycket svårt att stiga upp tidigt för den, som ej är van dervid. Tag för grundsats att behandla din kropp såsom en häst, tygla den vid behof, sporra den, när omständigheterna det fordra, till stora ansträngningar och bibringa honom vana vid måttlighet och få behof. — Å andra sidan skall du dock draga försorg om att ej vårdslösa kroppens helsa och lif, utan taga hänsyn dertill. Hel-san är en kostbar skatt, som mången förspiller genom egen förskyllan och som ofta endast med stor svårighet, stundom alls icke, kan återställas. Vakta dig isynnerhet för vågspel af skryt, för omåttlighet, för att dricka när kroppen är starkt upphettad, för stark afkylning; redan det skadar dig att hvarje afton sitta i källarlokalerna fulla af tobaksrök, isynnerhet då unga män derigenom lätt

få lungsot och nervfeber; sök isynnerhet läkare, så snart du börjar spotta blod.

2) Men icke blott kroppen och dess begär föra oss i mångfaldiga frestelser, mot hvilka vi måste kämpa, utan äfven i själen röra sig dåliga böjelser, framför allt egenkärlek och högmod. Af naturen önskar menniskan vara sin egen Gud, d. v. s. att allt måtte hafva afseende på henne sjelf; vid allting frågar hon: Hvad är mig angenämt eller fördelaktigt, utan tanke på Guds vilja och medmenniskornas väl. Häraf komma otålighet, vrede, hämndkänsla, fiendskap till andra. Dessutom röra sig i själen känslor af afund, skadeglädje, förakt för nästan, ledande till otidigheter och förolämpningar. Kristendomen åter fordrar just motsatsen, nemligen kärlek till Gud öfver allt, och kärlek till nästan utan undantag. På denna kärlek ligger så stor vikt, att allt godt, som menniskan gör, ej bätar henne något, om hon ej har den kristliga kärleken och utöfvar den. Derföre säger aposteln Paulus: »Om jag gäfve all min egendom åt de fattige och uppoffrade min lekamen till att brännas och hade icke kärleken, så vore dock allt förgäfves.» Då nu allt beror på kärleken, skall jag gifva dig ett säkert tecken, för att deraf döma, huruvida du eger kärleken eller ej. Ransaka ditt samvete med hänsyn till hvad jag nu vill säga:

3) Om du får lefva länge, kan du ej undvika att stundom blifva förolämpad, eller att få lida orätt. Oafsigtligt röra sig då i menniskan känslor af förargelse och hat till den, som förolämpat oss. Man känner sig hägad att skymfa den andre, att vedergälla förolämpningen, att klaga för andra, eller

att åtminstone öfverlerlemna sig åt hatfulla känslor emot den andre. Om du vill vara en sann kristen, så skall du, hvarje gång du förolämpas, förneka dig sjelf, d. v. s. ej låta din bittra stämning och dina hatfulla känslor få öfverhand, utan för Kristi skull förlåta förolämparen, hvilket ej är så svårt som mången föreställer sig. Aposteln Paulus säger: »Låten ej öfvervinna eder af det onda, utan öfvervinnen det onda med det goda.» Just vid lidna förolämpningar och oförrätter har du det gynsammaste tillfälle att efterkomma aposteln's ord. De bittra känslor, som röra sig i din själ, de äro det onda, hvaraf du ej skall låta dig besegras; det goda, hvarmed du skall öfvervinna detta onda, består i ett »Fader vår» eller annan liten bön för din förolämpare. — Om du vänjer dig vid att hvarje gång, när onda tankar och hatfulla känslor förnimmas i din själ mot någon, genast bedja för honom, då har du samlat en sann rikedom. Du har icke blott att vänta förlåtelse i din dödsstund, emedan du alltid förlåtit, utan du har tallösa gånger öfvat kärlek till nästan, och just då, när det föll dig svårast.

5) Tvenne ganska viktiga ting för ungdomen.

Ännu finnes mycket att lära och många råd att gifva, som en ung man bör iakttaga för att kunna föra ett rättskaffens lif och en gång blifva evigt lycksalig; men för att ej trötta genom för många ord skall jag gifva dig ytterligare blott

tvenne andliga minnen, som skola bringa säker välsignelse öfver hela ditt lif, öfver din död och öfver ditt öde i evigheten.

Det första är det noggranna iakttagandet af det fjerde budet. När en ung gosse en gång slutar i skolan, brukar han ofta börja bryta mot den föräldrarne tillkommande vördnaden och lyd- naden. Det uppspirande högmodet växer under dessa år särdeles fort och fordrar oafhængighet. Nu först blifva lydnad och ett vördnadsfullt och kärleksrikt uppförande mot föräldrarne en dygd, nu, när de ej mer kunna nödga dig dertill såsom i barnaåren. Om du äfven under ynglingaåren håller dina föräldrar i ära och med tacksamhet och eftergifvenhet för Guds vilja söker glädja och stödja dina föräldrar på deras ålderdom, så visar du dig sjelf den största välgerningen. Du har kanske ett långt lif för dig, du vet ej hvad som kan hända dig; men derpå kan du stödja dig, att Gud skall beskydda dig, om du troget hållit hans fjerde bud till dina föräldrars död. Men med lycka och välgång förstår jag ej alltid ett ange- nämt lif på jorden, ty detta är i en kristens öga ej det förnämsta, utan den största lycka på jorden är en salig död. För några år sedan hädankalla- des en ung man hastigt från lifvet. Han hade under många år användt sin förtjenta lön till att understödja sin gamla mor. Då kistan nedsänktes i grafven, trädde den ålderstigna qvinnan fram och utropade med hög röst: »Mätte Gud vedergälla dig allt hvad du gjort mig.» Dessa moderns ord voro det skönaste liktal, som kunnat hållas öfver den unge mannen, och de omkringstående mätte det

hafva förekommit såsom en försäkran om upptagande i himmelen.

Ett andra råd, som jag ännu vill gifva dig gäller pengarne, nemligen *sparandet* och *gifvandet*. Tallösa arbetare löpa landet omkring, utan arbete och utan pengar, ofta i dåliga kläder och nödgade att betla. Många af dessa hade ej haft behof deraf, om de vid den tid, då de hade arbete, ej hade burit större delen af sin lön till värdshuset eller på annat sätt förslösat densamma. Många vänja sig så småningom till den grad vid betlande och sysslolöshet, att de slutligen ej mer söka arbete, utan med lögn, bedrägeri och påflugsenhet blifva en verklig landsplåga. För att nu ej slutligen råka i samma elände, så vänj dig att använda din lön endast till det nödvändigaste och att nedlägga resten i en sparkassa, eller eljest spara den på annat sätt. Således förslösa ej dina pengar på tobak, öl, spel eller högfärd i kläder. Dermed gör du en dubbel vinst och kan vid tider af arbetslöshet lefva, utan att besvära andra med tiggeri, och kan småningom blifva i stånd att börja egen rörelse. — Men i din sparsamhet får du dock ej blifva girig, utan så snart du genom flit och hus-hållning förtjenat något, så afdrag hvarje vecka något på din lön till almosor. Denna uppmaning skall förekomma mången litet underlig, då unga män ofta sjelfva behöfva understöd. Men förhållandet är det, att du ej behöfver gifva de fattige stora gåfvor. Du skall blott visa din goda vilja att hjälpa dem, som hafva det sämre än du, vore det ock blott med några ören. För Gud är nemligen under vissa förhållanden ett öre såsom ett

guldmynt, och ett guldstycke såsom koppar, alltefter som öret gifves med godt hjerta af det egna armodet, och guldstycket af det största öfverflöd och skryt. Vanan att tänka på fattiga är Gud, som är kärleken, ytterst välbehaglig, och om du börjar att gifva af det lilla, och sedermera gifver mera af ditt större goda, så är detta ett sätt att erhålla Guds hjälp i detta lifvet och att samla ett kapital i himmelen. Jag vill ännu blott bifoga, att almosan erhåller ett särskildt värde, om man ålägger sig en försakelse för att gifva det besparade åt de fattige.

6) Beslut, som böra fattas.

Du har nu lärt dig, hvad som är det nödvändigaste för att blifva en rättkaffens man och kristen, och en gång ernå en god, lycklig död, som är den största lycka på jorden. Huru kommer du nu att handla? Om du ej beaktar hvad du nu läst och hellre gifver vika för dina begär och följder dåliga kamraters exempel, så skall denna lilla skrift varda din anklagare, emedan du läst den kristliga sanningen och dock med vett och vilja vänder henne ryggen. — Mången åter, som läst dessa förmaningar, fattar väl dervid en god föresats, men föresatsen var för obestämd och håller ej stånd, utan om några dagar löper man åter i de gamla vanornas hålväg. Skall det lästa verkligen blifva dig till gagn, så måste du genast så att säga gå till råds med Gud och med din egen själ, huru du beslutsamt och ståndaktigt skall kunna inslå och förblifva på den smala väg, som leder

framåt och uppåt. Bäst vore om du möjligast fort renade dig från det förflutna genom en väl förberedd bigt och kommunion för att så få mod att från nu föra ett kristligt lefverne. Fatta bestämda föresatser med hänsyn till hvad du skall undvika, om du t. ex. är van vid lögn, förtal eller svordomar; sedan fatta föresatser angående de nya vanor du skall antaga angående bön, arbetsamhet m. m. Bestäm vissa fasta tider, då du under året skall anamma de h. sakramenten och gör dig till grundlag att bigta dig snarast möjligt, om du skulle hafva olyckan att falla i en svår synd, ty i dödssyndens tillstånd är människan i viss mån en lekboll för djefvulen och själen är förskrifven åt helvetet. Öfverlägg vidare, om huru du skall tillbringa söndagen till Guds ära och ditt eget väl. Hos många tusende äro söndagarne de svartaste dagarne. Sedan, om du ej har en undervisande och uppbyggande bok, så bed en katolsk prest att låna dig en sådan.

Betänk väl, att om människan vill förvärfva en förmögenhet eller blifva något framstående i handverk eller konst, så får man ej slarfva bort sin dag, utan man måste samla sina krafter och anstränga sig under åratat. Så är det äfven med den sanna dygdens ädla konst och med ernäendet af den eviga saligheten. Dessa förmåner vinnas, — när man upphört att vara barn —, blott genom allvarlig och ihärdig sträfvan och ansträngning. »Himmelriket fordrar våld», säger Herren, och detta begagnande af våldet är allra nödvändigast i ungdomens år, men också välsignelserikast. Oräkneliga äldre personer skulle använda sina ungdomsår

helt annorlunda, om de än en gång kunde blifva unga. Du eger ännu denna dyrbara, men farliga tid. Derföre arbeta på dig sjelf och framhåll för din själ hvarje dag vid morgonbönen följande bibelspråk: *Söken först efter Guds rike och hans rättfärdighet, så faller eder allt annat till.*

7) En kostbar skänk till ynglingar och jungfrur.

O yngling, o jungfru! Antingen är du ännu ren, och oblemad af den orena lustans gift, eller har du redan genom tankar, ord eller gerningar förlorat den h. renheten. Iförre fall gläd dig i tacksam kärlek till Gud, och förrätta följande bön för att allt framgent under Marias beskydd kunna bevara ditt hjertas skönaste skatt. Har du deremot redan fallit i orenhetens skändliga last, har du redan blifvit en slaf under denna kropp och själ förpestande lidelse, o, förtvifla dock icke. Äfven för dig finnes räddning. Maria, Guds moder, skall hjälpa dig. Anropa full af förtröende genom nedanstående bön den allra saligaste jungfruns förbön, och sök under hennes skydd kämpa emot köttets häftiga frestelser. Undvik så mycket som möjligt allt, som kan locka dig till synd, och jag utlofvar dig *en glänsande seger genom Guds moders förbön och hjälp.*

Bön.

Läs hvarje morgon ett »Fader vår». »Hel dig Maria» och sedan följande bön:

O, min goda moder! Bed med mig och för mig. Jag utväljer dig till min beskyddarinna; jag vill egna

dig mina ögon, mina öron, min mun, mitt hjerta, mig sjelf hel och hällen. Lär mig att rätt tjena din gudomlige son. Då jag nu tillhör dig, o goda moder, så bevara mig, beskydda mig såsom ditt barn och för mig till din gudomlige sons saliga rike.

I frestelsens stund bed:

O, min herskarinna! o min moder! påminn dig att jag tillhör dig! Bevara mig, beskydda mig såsom ditt barn, bed för mig.

Exempel på denna böns verkan.

Förestående lilla bön är författad af en berömd medlem af en andlig orden, som derigenom förbättrat många, som lefde i de förderfligaste syndiga vanor och fört dem på en annan väg. Äfven andra prester hafva gjort samma erfarenhet angående syndare. Ett exempel må omnämnas. En ung, ansedd man kom från utlandet till Rom. Till följd af en predikan af den ofvannämnde patern besökte han honom och skildrade för honom sin själs bedröfliga tillstånd. Han hade tillegnat sig en skändlig, okysk vana och förklarade att han, oaktadt stark önskan att ändra sitt lif, ej hade mod nog att slita syndens bojor. »Detta skall blifva nådens verk», sade patern till honom; återkom blott till mig om du har olyckan att återfalla; jag skall alltid mottaga dig med glädje.» Den unge mannen, uppmuntrad af paterns vänlighet, återkom flera gånger; dock förmärktes ingen bättring. Slutligen en dag sade patern till honom: »Mitt barn, till din själs räddning skall du anhålla hos den allrasaligaste jungfrun, att hon måtte upptaga dig som barn. Antager hon dig, så hoppas

jag, att hon genom sin förbön skall förskaffa dig den nödvändiga kraften till att undkomma djefvulens trældom. Bed då hvarje morgon, vid uppstigandet ett »Ave Maria» till ära för hennes obefläckade renhet och säg derefter: »O min goda moder, o. s. v.» På aftonen upprepa samma bön. Om djefvulen under dagen eller natten söker förleda dig till någon synd, så bed genast: »O, min herskarinna, o min goda moder! påminn dig o. s. v.»

Den unge mannen, glad öfver att hafva funnit ett så lätt medel mot sitt onda, lofvade patern att göra som han sagt. Några dagar derefter lemnade han Rom. Fyra år senare återvände han dit och skyndade genast till patern och sade till honom. »Pater, jag har för min omvändelse att tacka den lilla bön, ni lärde mig. Jag har aldrig underlåtit att förrätta den morgon och afton, och när jag öfverfölls af frestelsen anropade jag enligt edert råd, Marias hjälp och tack vare hennes bistånd, dukade jag aldrig under.» Han gaf patern tillstånd att omtala den nåd han åtnjutit, på det äfven andra måtte erhålla hjälp genom denna bön. Men du, arme syndare, *fatta mod och gör sammaledes.*

